

Lāčplēša diena

Latvijas neatkarības dzimšanas diena

**09. novembrī, 2015.
Zigmārs UNGURS**

KAS RADĀS VISPIRMS: LĀČPLĒŠA DIENA VAI 18. NOVEMBRIS?

- ❖ Pirmā Pasaules kara rezultātā sabruka Krievijas impērija un tas radīja iespēju 1918.gada 18.novembrī proklamēt neatkarīgu Latvijas valsti
- ❖ Sabiedrība tobrīd Latvijā nebija vienota, lielākie latviešu ienaidnieki bija vācieši
- ❖ 1918. gada 17. novembrī latviešu partijas nodibināja Tautas Padomi, kas līdz Satversmes sapulces sanākšanai uzņēmās suverēno varu Latvijā.
- ❖ Pagaidu valdības sastādīšana tika uzticēta K.Ulmanim. Savā pirmajā sēdē Tautas Padome nolēma pasludināt Latvijas neatkarību.

KĀ TAS NOTIKA?

- ❖ 1918. gada 18. novembrī notika Tautas Padomes svinīgā sēde, ko vadīja Gustavs Zemgals. Viņš paziņoja, ka suverēnā valsts vara Latvijā ir pārgājusi Tautas Padomes rokās.
- ❖ 1918. gada 26. novembrī Vācijas ģenerālpilnvarotais Baltijas zemēs Vācijas valdības uzdevumā parakstīja Latvijas Pagaidu valdības atzīšanas notu
- ❖ Lai gan 1918.gadā tika pasludināta Latvijas neatkarība, valstī vēl aizvien atradās vācu un krievu karaspēks

PĒC LATVIJAS VALSTS PROKLAMĒŠANAS

- ❖ Kad bija pasludināta neatkarīga Latvija, tai uzbruka krievu un vāciešu apvienotais karaspēks
- ❖ Pretinieku armiju formāli komandēja krievu cara armijas pulkvedis Pāvels Bermonts, taču faktiskais tās vadītājs bija vācu ģenerālis Rīdigers fon der Golcs
- ❖ Golcs ar Bermontu bija noslēdzis slepenu līgumu, kura mērķis bija iekarot Latviju
- ❖ Sākās Bermontiāde

KAS IR BERMONTIĀDE?

❖ **Bermontiāde** – Latvijas Brīvības cīņu posms, kura laikā notika vācu un krievu karaspēka mēģinājums ieņemt Rīgu un likvidēt Latvijas neatkarību.

❖ **Bermontiādes ilgums** – no 1919.gada 8.oktobra, kad bermontieši sāka uzbrukumu Rīgai līdz 1919.gada 28.novembrim, kad ienaidnieku armija tika padzīta uz Lietuvu.

❖ **Latvijas zaudējumi bermontiādes laikā:**

- armijas zaudējumi – 57 virsnieki un 686 karavīri
- valstij nodarītie postījumi – 293 miljoni rubļu

VĒSTURISKĀ NOZĪME

Bermontiāde ir ievērojama ar to, ka nelielā Latvijas valsts armija ar ierobežotiem resursiem spēja sakaut skaitliski daudz lielāko un labāk bruņoto Bermonta armiju

KĀ RADĀS LĀČPLĒŠA DIENA?

- ❖ **Cīņas pie Rīgas bija būtisks pavēsiens Latvijas vēsturē, jo militāro operāciju plānošanu un realizēšanu bija veikuši paši latvieši**
- ❖ **Apziņa, ka tobrīd izšķīrās jaunās Latvijas valsts nākotne, tautu vienoja kā vēl nekad agrāk**
- ❖ **Neilgi pēc kaujām 11.novembris ieguva Lāčplēša dienas nosaukumu**

KĀPĒC TIEŠI 11. NOVEMBRĪ

- ❖ **Bermontiādes laikā 1919. gadā šajā datumā Latvijas Bruņotie spēki sakāva Bermonta armiju Pārdaugavā**
- ❖ **Rīgas kauju laikā jaunā Latvijas valsts bija vistuvāk sagrāvei**
- ❖ **Tādēļ 11.novembris – diena, kad pretinieka karaspēks atkāpās no pilsētas, bija pati svarīgākā uzvara Latvijas cīņā par brīvību**

PADOMJU OKUPĀCIJAS LAIKĀ

- ❖ **Latvijas PSR pastāvēšanas laikā Lāčplēša dienas svinēšana bija aizliegta**
- ❖ **pirmoreiz to atsāka atzīmēt 1988. gadā Atmodas laikā**

ATMODAS LAIKĀ

- ❖ **Atmodas laikā 1988. gada 11. novembrī Rīgas pils Svētā Gara tornī aktieris un bijušais 5. Zemgales strēlnieku pulka strēlnieks Ēvalds Valters kopā ar rakstnieku Albertu Belu uzvilka Latvijas karogu**
- ❖ **Togad pirmoreiz pie Rīgas pils mūriem tika iedegtas svecītes, pieminot kritušos Latvijas aizstāvjus**
- ❖ **1989. gadā 11.novembra statuss jau bija oficiāli nostiprināts. Ar LPSR Augstākās padomes 10.novembra lēmumu šī diena kļuva par vēstures atceres dienu – Lāčplēša jeb Varoņu piemiņas dienu**

JAUNS LIKUMS

1990. gada 3. oktobrī tika pieņemts likums "Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām", kurā 11.novembris tika noteikts par atceres dienu, kad pieminēt Latvijas atbrīvošanas karā kritušos karavīrus.

MŪSDIENĀS

- ❖ Lāčplēša diena aizvien vairāk kļūst par karavīru un armijas svētku dienu, līdzīgi kā to mēģināja iedibināt arī 1930. gadu beigās
- ❖ Lāčplēša diena ir Latvijas armijas lielākās militārās uzvaras diena, kuras kaldināšanā piedalījās nevis tikai daži politiķi, bet visa tauta kopā
- ❖ Lāčplēša dienas uzdevums mūsdienās ir ne tikai pieminēt brīvības cīnītājus, bet galvenokārt atcerēties un ņemt vērā, ka Latvijas valsts mums nav uzdāvināta un mūsu senči par to samaksājuši ļoti lielu cenu

PALDIES PAR UZMANĪBU!

